

είχε θγή περίπατο με τον Έντι, γύρισε μόνη της σπίτι. Άλλά σε ποια κατάσταση, Θεέ μου! Κάτωρη, με μάτια κατακόκκινα από το κλάμα, με τρεμάμενα γόνατα... Μόλις με είδε, έπεσε στην αγκαλιά μου... Έτρεμε ολόκληρη από την ταραχή της, χωρίς να μπορή να προφέρη λέξι... Την έβαλα να καθήση στον καναπέ και περίμενα να της περάση ή κρίσις για να μου εξηγήση τι της είχε συμβή... Τέλος, ή Λουίζα μου άπεκάλυψε όλη την αλήθεια — μια αλήθεια τόσο τρομερή, που δέν θά μπορούσα ποτέ να την φαντασθώ.

Μου έξωμολογήθηκε ότι το είδύλλιο της με τον Έντι δέν άργησε να μεταβληθή σε φλογερό και παράφορο έρωτα — που παρέσυρε την Λουίζα σ' ένα μοιραίο παραστράτημα... Ο γυιός μου είχε ύποσχεθή στην Λουίζα ότι θά μου έκανε λόγο για την ιστορία αυτήν, ότι θά την έπαιρνε γυναικα του... Καί ή Λουίζα τον άγαπούσε τόσο πολύ, ώστε πίστεψε στα λόγια του. Τς άπόγευμα, όμως, της μέρας εκείνης, ύστερα από ένα άσήμαντο μικροκαυγαδάκι, ο Έντι έγκατέλειψε την Λουίζα άπότομα, λέγοντάς της ότι δέν θά τον ξανάβλεπε ποτέ πειά!...

Έφριξα όταν άκουσα όλα αυτά από το στόμα της Λουίζας. Δέν μπορούσα να πιστέψω ότι ήταν δυνατόν να κάνη την άτιμία αυτή ή γυιός μου, στον όποιο είχα τυφλή έμπιστοσύνη ύστερ' από τις διαβεβαιώσεις του ότι είχε ξεριζώσει από μέσα του τον παληό άνθρωπο... Καί πώς μπορούσα να κατηγορήσω την Λουίζα, την άπονήρευτη αυτή κοπέλλα, για μια άδυναμία της άφου την θλίβερη αυτή κατάστασι την δημιούργησε ή ίδιος ή γυιός μου;... Προσπάθησα λοιπόν να καθησυχάσω την άπαρηγόρητη κοπέλλα, άδιάφορο αν κατά βάθος ήμουν τόσο ταραγμένη και από αυτήν. Της είπα ότι τά καυγαδάκια αυτά είνε συνηθισμένα μεταξύ έρωτευμένων, ότι ή Έντι θά ξαναγυρνούσε κοντά της, ότι θά τον άνάγκαζα να κράτηση τον λόγο που της έδωσε...

Μά όταν, την άλλη μέρα, έλαβα από τον Έντι ένα γράμμα, με το όποιο εκείνος με πληροφορούσε ότι θά έλειψε τρεις μήνες από την Άγγλία, άρχισα στα σοβαρά να φοβάμαι μήπως γελάστηκα στις έλπίδες μου, μήπως ή γυιός μου ήταν ένας ύποκριτής, ένας διεφθαρμένος ως το κόκκαλο... Η Λουίζα, που διάβασε την έπιστολή αυτήν πάνω από τον ώμο μου, δέχτηκε το χτύπημα με καρτερία. Από τά χείλη της δέν θγήκε το παραμικρό παράπονο. Όστόσο, κατάλαβα από την έκφρασι του προσώπου της ότι ένας κόσμος γκρεμιστηκε μέσα της, ότι είχε άνοιξει στην καρδιά της μια από τις πληγές εκείνες, τις όποιες ή θάνατος μονάχα μπορεί να θεραπεύση... Δέν ήξερα πειά τί λόγια να μεταχειρισθώ για να γλυκάνω κάπως τον πόνο της, για να της δώσω κάποια έλπίδα...

Πέρασαν μια, δυο, τρεις εβδομάδες. Στο διάστημα αυτό, δέν λάβαμε άλλο γράμμα από τον Έντι. Έγώ, που πολύ πριν από ένα μήνα ήμουν χαρούμενη έπειδή είχα δυο παιδιά, έβλεπα τώρα με τρόμο ότι τά έχανα και τά δυο... Τον Έντι, άρχισα πειά να τον θεωρώ ξένο, ύστερ' από την άχαρακτήριστη διαγωγή του άπέναντι της Λουίζας. Όσο για την θετή κόρη μου, την έδλεπα να σβύνη μέρα με την ήμέρα, να λυώνη σαν το κερί από τον καυμό της. Η άπελπισία μου δέν περιγράφεται... Συχνά, ένω εξαγρυπνούσα στο προσκέφαλο της Λουίζας, άναρωτιόμουν τί κακό έκανα χωρίς να το ξέρω και με τιμωρούσε ή Θεός τόσο σκληρά...

Ένα βράδυ, ήμουν μόνη μου στο μικρό γραφείο μου, στο κατάστημά μου, όταν ξαφνικά μου άνήγγειλαν την έπίσκεψι ενός ήλικιωμένου κυρίου, ή όποιος δέν θέλησε να δώση στην ύπάλληλό μου τ' όνομά του. Καί ύστερ' από λίγα λεπτά, παρουσιαζότανε μπροστά μου ή άντρας μου, ή Θωμάς Κήν!... Έμεινα άναυδη από την κατάπληξι... Είχα να δώ σχεδόν είκοσι χρόνια τον Τόμ, όπως τον έλεγα τότε χαϊδευτικά... Διατηρούσε άκόμη την περήφανη κορμοστασιά του, με την διαφορά ότι το πρόσωπό του ήταν σάλακωμένο από βαθιές ρυτίδες πόνου... Με το πρώτο βλέμμα που έρριξα στα μάτια του, διέκρινα σ' αυτά μια λάμψι αγάπης και συντριβής... Η καρδιά μου κόντευε να σπάση στο στήθος μου... Ο Τόμ με πλησίασε με άργά βήματα, κυττάζοντάς με πάντοτε κατάμματα, και, ξαφνικά, έσκυψε, άρπαξε τά παγωμένα χέρια μου και άρχισε να τά φιλά, να τά μουσκεύη με τά θερμά δάκρυά του... — Συγχώρησέ με, άγαπημένη μου, — είπε τέλος, — για το κακό που σου έκανα... Ήσουν άθώα... Άδικά σε κατηγορήσα... Προχθές, μόλις, έμαθα την ά-

λήθεια... Ο Κόρμπεν, ή άνθρωπος που τον νόμιζα φίλο σου, μου έστειλε από την Άμερική, λίγη ώρα πριν πεθάνη, ένα γράμμα, στο όποιο μου φανερώνει όλη την αλήθεια... Θέλησε, πριν φύγη από τον κόσμο αυτόν, να έξιλεωθή για το έγκλημά του... Ναι, στο γράμμα του αυτό μου έξομολογείται ότι αυτός είνε ή αίτιος της δυστυχίας σου... της δυστυχίας μου... Ίσως να φταίω κι' έγώ αν κατέστρεψα τή ζωή σου, έπειδή φάνηκα πολύ σκληρός άπέναντί σου... Σ' άγαπούσα όμως, και ή σκέψις ότι έδωσες και σ' άλλον τά φιλιά σου, μ' έκανε να έξαγριωθώ, να πνίξω την φωνή της καρδιάς μου... Συγχώρησέ με για το πείσμα μου, για τον έγωισμό μου...

Δέν μπορούσα να μιλήσω από την χαρά μου και την ταραχή μου... Ο Τόμ θλέποντας ότι ήμουν έτοιμη να σωριαστώ κάτω, μ' άγκάλιασε και με βοήθησε να καθήσω σε μια πολυθρόνα. Ύστερα, γονάτισε μπροστά μου, άκούμπησε το άσπρισμένο κεφάλι του στα γόνατά μου και άρχισε να κλαιη σαν μικρό παιδί — ένω έγώ του χαίδευα, άμίλητη, τά μιλιά... Λυτή ήταν ή συγγνώμη μου... Ο Τόμ κατάλαβε την σημασία της χειρονομίας αυτής, σήκωσε το κεφάλι του και μου έφριξε ένα βλέμμα λατρείας κι' ευγνωμοσύνης...

— Δέν είνε άργά, άγαπημένη μου, είπε, για να σε κάνω να λησμονήσης τά περασμένα. Καινούργια ζωή άρχίζει τώρα για μās — δίπλα σ' ένα καινούργιο άντρόγυνο!...

Κύτταξα τον άντρα μου κατάπληκτη. Τί έσήμαιναν τά λόγια του αυτά;

— Ναι, ναι, έξακολούθησε ή Τόμ, χαμογελώντας. Ξέρω την ιστορία του Έντι και της Λουίζας, της θετής κόρης σου... Ο γυιός μας γύρισε ξαφνικά από ένα ταξίδι και μου φανέρωσε τά πάντα... Μου είπε ότι ήρθε να σε θρή, ότι γνώρισε έδω την Λουίζα και ότι την έγκατέλειψε από ένα άνόητο πείσμα... Μονάχα όταν βρέθηκε μακριά της κατάλαβε πόσο την άγαπούσε... Καί ξαναγύρισε στην Άγγλία για να με παρακαλέση νάρθω να σε θρω έγώ — δέν τολμούσε να έμφανισθή ή ίδιος μπροστά σου! — για να ζητήσω την Λουίζα έξ' όνόματός του... Κάποτε, σου πήρα τον γυιό σου μέσα από την μητρική αγκαλιά σου... Τώρα, σου τον ξαναφέρνω...

Και ή άντρας μου σηκώθηκε, πλησίασε στην πόρτα, την άνοιξε και παραμέρισε για να περάση ή γυιός μου!

Τά πρώτα λόγια του Έντι ήσαν:

— Μαμά, που είνε ή Λουίζα;...

... Έρχονται τώρα στιγμές που άναρωτιέμαι αν είνε δυνατόν να ύπάρξη στον κόσμο ευτυχία τόσο μεγάλη σαν την δική μου... Κοντά στα παιδιά μου, στα έγγονάκι μου — έγινα, θλέπετε, και γιαγιά! — και στον άντρα μου λησμονώ τά θάσανα και τις πίκρες είκοσι όλοκλήρων έτών. Ω! είνε μεγάλη ή άντοχή του ανθρώπου. Μεγαλύτερη, όμως, είνε ή αγάπη και ή καλωσύνη του Θεού για τά ταπεινά πλάσματά του! Είνε ζήτημα αν, σ' αυτόν τον κόσμο, θασανίστηκαν πολλές γυναίκες όπως έγώ... Μήπως, όμως, είνε και πολλές ή γυναίκες που άπόλαυσαν την άνεκλάμητη χαρά να ξανανοιώσουν, όπως έγώ, με άσπρισμένα από τον χρόνο μαλλιά, την γλυκειά συγκίνησι της πρώτης αγάπης;

ΡΑΦΑΕΛ ΝΤΕΜΠΕΝ

**ΠΑΙΔΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΣΤΗ ΜΑΝΟΥΛΑ ΜΟΥ**

(Του Άγγλου T. Moore)

Στις Χίντιες είν' ένα δεντρί άπού δέν μοιάζει τ' άλλα' ή ήλιος ούτε το γελά, ούτε το ξελογιάζει να ρίξη πλάγια κι' άψηλά κλαδιά μικρά, μεγάλα, με φύλλα να στολίζεται και να γλυκοευωδιάζη.

Αυτό άγαπά στη μάνα του τους κλώνους του να (γέρνη, να σκύβη, να φιλά τή γή με τά γυμνά κλαδιά του, τή γή που με τά σπλάχνα της τό τρέφει, τό ζεσταίνει και του γεμίζει με στοργή μανούλας την καρδιά του.

Κι' έμένα ή Δόξα μου γελά με τις ψευτιές του κόσμου, (σμου, μα ή καρδιά μου για ψευτιές και δόξες δέν φροντίζει. — Έσύ, μανούλα μου γλυκειά, έσύ είσαι πάντα (έμπρός μου, και ή καρδιά μου με στοργή έμπρός σου γονατίζει. Μετάφρ. Δ. ΣΤΑΗ

